Súd:	Mestský súd Bratislava IV
Spisová značka:	52C/74/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu:	1423207993
Dátum vydania rozhodnutia:	22. 10. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	Mgr. Jakub Obert
ECLI:	ECLI:SK:MSBA4:2024:1423207993.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Mestský súd Bratislava IV sudcom Mgr. Jakubom Obertom v právnej veci žalobcov: 1. A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvalo bytom C., 2. D. E. F., nar. XX.XX.XXXX, trvalo bytom D. G. XX, C., 3. A. F., nar. XX.XX.XXXX, trvalo bytom D. H. XX, C., 4. I. E., nar. XX.XX.XXXX, trvalo bytom C., zastúpených: Advokátska kancelária JUDr. Pavel Labáth, s.r.o., so sídlom Holíčska 13, Bratislava, IČO: 52 003 183, proti žalovanému: KOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom Štefanovičova 4, Bratislava, IČO: 00 585 441, o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, takto

r o z h o d o l :

I. Žalovaný je povinný zaplatiť:
- žalobkyni v 1. rade sumu 3.000,- eur,
- žalobkyni v 2. rade sumu 3.000,- eur,
- žalobkyni v 3. rade sumu 1.500,- eur,
- žalobcovi v 4. rade sumu 1.500,- eur,

a to všetko v lehote troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Vo zvyšnej časti sa žaloba zamieta.

III. Žalobcovia majú voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobcovia sa žalobou doručenou tunajšiemu súdu dňa 15.11.2023 domáhali vydania rozsudku, ktorým by súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť titulom náhrady nemajetkovej ujmy žalobkyni 1/ sumu 8.000,- eur, žalobkyni 2/ sumu 8.000,- eur, žalobkyni 3/ sumu 6.000,- eur a žalobkyni 4/ sumu 6.000,- eur. Žalobu odôvodnili tým, že dňa 26.11.2020 v čase približne o 13.10 hod. na ceste č. 500 v km 10,06 v obci J. G. K. D. F. J. viedol L. B. osobné motorové vozidlo zn. M. N., EČV: M., ktorý počas jazdy neprispôsobil rýchlosť jazdy stavu a povahe vozovky, situácii na ceste a svojim schopnostiam a iným okolnostiam, ktoré mohol predvídať, pričom prešiel do protismeru, následne mimo cesty, kde čelnou stranou vozidla narazil do stromu. Spolujazdci A. C. a O. E. utrpeli mnohopočetné zranenia, ktorým A. C. podľahla na mieste nehody a O. E. po prevoze do NsP Bratislava-Kramáre. Keďže vodič uvedeného vozidla L. B. dňa XX.XX.XXXX zomrel, vyšetrovateľ PZ trestné stíhanie vedené pre prečin usmrtenia podľa § 149, ods. 1, ods. 2 písm. a), ods. 3 Trestného zákona podľa § 215 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku zastavil. Žalobcovia ďalej uviedli, že v čase dopravnej nehody malo motorové vozidlo zn. M. N., EČV: M., uzavreté povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla u žalovaného, číslo poistnej zmluvy: 660608127. Žalobcovia ďalej uviedli, že zomrelý O. E. v čase svojej smrti kvôli situácii s Covidom nebol zamestnaný, predtým pracoval ako montážnik v spoločnosti Faurecia Lozorno. O. E. býval v obci P. v rodinnom dome so svojím otcom a synovcom I. E. (žalobcom 4/, pozn. súdu). Otec (ktorý zomrel v roku 2021) bol už starší a nevládal, tak takmer všetky práce okolo domu robil O. E.. O. bol ochotný vždy pomôcť aj iným, bol veselý, spoločenský.

Matka O. E. zomrela, a tak im so všetkými domácimi prácami pomáhala neter A. F. (žalobkyňa 3/, pozn. súdu). Táto ich navštevovala skoro každý deň, pričom im varila, upratovala, prala, žehlila, v podstate im nahrádzala zomrelú matku. Mali veľmi blízky vzťah so zomrelým. Veľkou záľubou zomrelého O. E. bola hudba. Chodieval na hudobné festivaly aj vystúpenia hudobných skupín a na tanečné zábavy. Tiež chodieval ako fanúšik futbalu aj s partiou kamarátov na futbalové zápasy v C.. Veľmi blízky vzťah mal aj so synovcom I. E., s ktorým býval v spoločnej domácnosti. Bol pre neho vzorom, vždy mu ochotne pomohol, poradil a aj finančne vypomohol, kupoval mu aj oblečenie, obuv, spolu chodievali von aj na tanečné zábavy, ich vzťah bol akoby boli bratia. Sestra zomrelého D. E. (žalobkyňa 2/, pozn. súdu) žije už viac rokov v Slovinsku, ale pomerne často chodí na Slovensko a aj zomrelý O. E. chodieval k nej do M.. Mali veľmi dobrý súrodenecký vzťah. Druhá sestra A. B. (žalobyňa 1/, pozn. súdu) žije viac rokov v G., ale tiež sa so zomrelým navštevovali a mali dobrý súrodenecký vzťah. Žalobcovia tvorili so zomrelým veľmi dobre fungujúce rodinné spoločenstvo s dobre vyvinutými sociálnymi a citovanými väzbami, pomáhali si navzájom pri povinnostiach, starostiach. Žalobcovia veľmi ťažko prežívali a stále ešte prežívajú stratu brata (strýka). O. E. im veľmi chýba a aj bude chýbať, zomrel veľmi mladý, v čase svojho štartu do vlastného, samostatného života. Vianoce a iné sviatky od jeho smrti trávia veľmi odlišne, so smutnými spomienkami na neho. Pochovaný je na cintoríne v Q.. Na cintorín chodieva často najmä A. F. a I. E.. Žalobcovia z dôvodu vzniknutej situácie prežívali a stále prežívajú emocionálne útrapy. Stratili možnosť realizovať a ďalej rozvíjať so zomrelým súkromný život, od jeho smrti sú ochudobnení o zdieľanie prirodzených rodinných vzťahov. Došlo k nezvratnej deštrukcii týchto rodinných aj ľudských väzieb a vzťahov. Žalobcovia stratili najbližšieho člena rodiny, sekundárne sa tieto následky prejavili u nich v rodinnej, osobnej aj emocionálnej oblasti. Spôsobený zásah do osobnostných práv žalobcov vyvolal ujmu dlhotrvajúcu a intenzívnu. Žalobcovia ďalej poukázali na to, že z dôvodu zavineného protiprávneho konania vodiča L. B. došlo k úmrtiu O. E. - brata a strýka žalobcov. M. O. E. je podľa žalobcov v priamej príčinnej súvislosti so škodlivým následkom - závažným, intenzívnym a dlhodobo trvajúcim zásahom do ich osobnostných práv v zmysle § 11 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka. Vzniknutá ujma je v zásade ničím nereparovateľná. Žalobcovia dôvodne pociťujú vzniknutú nemajetkovú umu ako ujmu vlastnú. Usmrtenie pri dopravnej nehode pritom vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu, ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, a preto musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. Povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla musí pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode.

2. Žalovaný žalobou uplatnené nároky v celom rozsahu neuznal a žiadal, aby súd žalobu ako nedôvodnú zamietol. Poukázal na to, že zomrelý bol spolujazdec na zadnom mieste v motorovom vozidle zn. M. N. s EČV: M., ktorého vodičom bol v čase dopravnej nehody p. L. B.. Podľa uznesenia Okresného riaditeľstva Policajného zboru, Odbor kriminálnej polície Senica zo dňa 26.04.2021 ČVS: ORP-398/ VYS-SE-2020 o zastavení trestného stíhania "dopravnú nehodu zavinil vodič L. B. i napriek tomu, že nebol držiteľ vodičského oprávnenia, tým, že neprispôsobil rýchlosť jazdy stavu a povahe vozovky, situácii na ceste, svojím schopnostiam a iným okolnostiam ktoré mohol predvídať a nejazdil s vozidlom pri pravom okraji jazdného pruhu". Trestné stíhanie bolo zastavené, keďže vodič vozidla zn. M. N. s EČV: M. L. B. umrel v dôsledku dopravnej nehody. Zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla zn. M. N. s EČV: M. bola v čase dopravnej nehody povinne zmluvne poistená u žalovaného. Poukázal na to, že pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je nutné prihliadať na judikatúrou ustálené kritériá pre jej určenie. Ide o kritériá, ktoré je potrebné posudzovať na strane pozostalého aj na strane pôvodcu zásahu. Kritériá, ktoré je potrebné skúmať na strane pozostalého, sú najmä: a) intenzita vzťahu pozostalého so zomrelým, b) vek zomrelého a pozostalého, c) otázka hmotnej závislosti pozostalého na zomrelom, d) prípadná iná satisfakcia (ospravedlnenie, správny postih pôvodcu zásahu či jeho trestné odsúdenie). Zohľadniť je možné taktiež, či pozostalí boli alebo neboli očitými svedkami dopravnej nehody, resp. akým spôsobom sa o nej dozvedeli. Kritériá, ktoré je potrebné skúmať na strane pôvodcu zásahu sú najmä: a) postoj pôvodcu zásahu (napr. prejavená ľútosť, ospravedlnenie), b) dopad udalosti do duševnej sféry pôvodcu zásahu, c) majetkové pomery pôvodcu zásahu, d) miera zavinenia, eventuálne miera spoluzavinenia usmrtenej osoby. Vo vzťahu ku kritériám na strane pozostalých žalobcov žalovaný uviedol, že žalobcami tvrdené skutočnosti na preukázanie intenzity a charakteru citových väzieb medzi nimi a zomrelým zostali výlučne len v rovine vágnych a všeobecných tvrdení bez akejkoľvek možnosti ich následnej verifikácie. Podľa žalovaného v prípade žalobcov išlo v podstate len o bežný dobrý príbuzenský vzťah, bez akejkoľvek obzvlášť silnej intenzity ich vzájomného kontaktu. Žalovaný ďalej poukázal na to, že pán O. E. zomrel vo veku 41 rokov (dátum narodenia: X. XXXXX XXXX, dátum úmrtia: XX. XXXXXXXX XXXX), pričom žalobkyňa 1/ (dátum

narodenia XX. XXXX XXXX) mala v čase úmrtia svojho brata 52 rokov, žalobkyňa 2/ (dátum narodenia XX. XXXX XXXX) mala 43 rokov, žalobkyňa 3/ (dátum narodenia XX. XXXX XXXX) mala v čase úmrtia strýka 27 rokov a žalobca 4/ (dátum narodenia XX. XXXXXXXX XXXX) mal 34 rokov. Žalobcovia teda boli v rozhodnom čase dospelé osoby. S výnimkou žalobcu 4/ nežili v rozhodnom čase so zomrelým v spoločnej domácnosti. Z tvrdení žalobcov nevyplýva, že by boli na zomrelom hmotne (právne či fakticky) závislí. Žalobcovia neboli očitými svedkami dopravnej nehody. Žalovaný ďalej poukázal na to, že nie je a ani nemôže byť pôvodcom zásahu. L. B. (pôvodca zásahu) umrel v dôsledku dopravnej nehody, preto v danom prípade nemožno riadne preskúmať kritériá na strane pôvodcu zásahu, a to postoj pôvodcu zásahu (napr. prejavená ľútosť, ospravedlnenie), dopad udalosti do duševnej sféry pôvodcu zásahu, resp. majetkové pomery pôvodcu zásahu. Zároveň nemožno prihliadnuť na jedno z kritérií na strane pozostalých, a to inú satisfakciu (napr. ospravedlnenie, správny postih pôvodcu zásahu či jeho trestné odsúdenie). Keďže pôvodca zásahu umrel, trestné stíhanie bolo zastavené podľa § 9 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku. V danom prípade preto nemohlo dôjsť k trestnému odsúdeniu pôvodcu zásahu. Ak by pôvodca zásahu prežil, bol by trestne odsúdený (satisfakcia). V danom prípade nemohlo dôjsť ani k ospravedlneniu pôvodcu zásahu, ktoré by sa pri tejto tragickej udalosti dalo dôvodne predpokladať. Žalovaný ďalej uviedol, že náhrada nemajetkovej ujmy spočívajúcej v úmrtí dospelého súrodenca dospelému súrodencovi je podľa žalovaného pri rozhodovaní náhrad za nemajetkovú ujmu výnimočná, keďže v prevažnej miere súdne rozhodnutia riešia nároky pozostalých manželov, rodičov či maloletých alebo plnoletých detí. Zároveň samotná intenzita príbuzenského vzťahu súrodencov a rodičov k dieťaťu je diametrálne odlišná, preto pokiaľ ju súdy aj priznávajú, ide o sumy podstatne nižšie než ako je tomu napr. u samotných rodičov zomrelého dieťaťa. Vo vzťahu k žalobkyni 3/ a žalobcovi 4/ žalovaný uviedol, že títo nie sú v priamom príbuzenskom vzťahu so zomrelým v zmysle § 116 Občianskeho zákonníka. Uplatnenie nemajetkovej ujmy v prípade osôb, ktoré nie sú v priamom príbuzenskom vzťahu so zomrelým (pozri § 116 Občianskeho zákonníka), podľa žalovaného nie je s ohľadom na aktuálnu rozhodovaciu prax všeobecných súdov časté. Bez ohľadu na uvedené je však v prípade takýchto osôb obzvlášť významné skúmať a brať na zreteľ intenzitu vzťahu medzi danou osobou a zomrelým. Žalovaný ďalej poukázal na to, že z uznesenia o zastavení trestného stíhania vyplýva, že vodič L. B. nebol držiteľ vodičského oprávnenia a bol u neho zistený (v rámci toxikologického vyšetrenia krvi a moču) pozitívny výsledok na amfetamíny (cut-off 100mg/ml), extázu (cut-off 50ng/ml) a metamfetamín (cut-off 50ng/ml). Zároveň z policajnej relácie dopravnej nehody vyplýva, že poškodený (zomrelý) v čase dopravnej nehody nebol pripútaný bezpečnostným pásom. Žalovaný bol preto toho názoru, že u poškodeného (zomrelého) bolo dané spoluzavinenie na vzniknutej škode. V prípade dopravnej nehody sú následky týkajúce sa poškodenia zdravia osoby nachádzajúcej sa v motorovom vozidle v prípade nepripútania sa bezpečnostnými pásmi vyššie, ako v prípade, ak by daná osoba rešpektovala svoju zákonnú povinnosť a bola by bezpečnostnými pásmi pripútaná. Podľa žalovaného spoluzavinenie v takom prípade môže byť podľa judikatúry až v rozsahu do 50 %.

3. Žalobcovia v konaní predložili nasledovné listinné dôkazy: výpis z registra poisťovateľov Slovenskej kancelárie poisťovateľov, uznesenie vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Senici ČVS: ORP-398/VYS-SE-2020 zo dňa 26.04.2021 o zastavení trestného stíhania, list o prehliadke mŕtveho, úmrtný list poškodeného, fotografie poškodeného s rodinou (5 ks), písomné výpovede žalobcov (4 ks), dohoda o urovnaní zo dňa 03.11.2021, rodný list poškodeného O. E., rodné listy žalobcov (4 ks).

4. Žalovaný v konaní predložil len jeden listinný dôkaz, a to reláciu dopravnej polície o priebehu dopravnej nehody.

5. Súd si na návrh strán sporu pripojil vyšetrovací spis Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Senici ČVS: ORP-398/VYS-SE-2020, keďže však následne žiadna zo strán sporu nenavrhla vykonanie dôkazu oboznámením niektorej z listín obsiahnutých v tomto vyšetrovacom spise, súd dokazovanie v tomto smere nevykonal.

6. Súd vo veci vykonal dokazovanie oboznámením sa s obsahom listinných dôkazov založených v súdnom spise a výsluchom žalobcov, pričom na základe vykonaného dokazovania a z nesporných (zhodných) skutkových tvrdení sporových strán zistil nasledovný skutkový stav:

7. V konaní bolo nesporné, že dňa 26.11.2020 v čase približne o 13.10 hod. na ceste č. 500 v km 10,06 v obci J. G. K. D. F. J. viedol L. B. osobné motorové vozidlo zn. M. N., EČV: M., ktorý počas jazdy neprispôsobil rýchlosť jazdy stavu a povahe vozovky, situácii na ceste a svojim schopnostiam

a iným okolnostiam, ktoré mohol predvídať, pričom prešiel do protismeru, následne mimo cesty, kde čelnou stranou vozidla narazil do stromu. Uvedené vyplýva aj z uznesenia vyšetrovateľa o zastavení trestného stíhania. Podľa tohto uznesenia dopravnú nehodu zavinil vodič L. B., ktorý navyše ani nebol držiteľom vodičského oprávnenia. Z uznesenia o zastavení trestného stíhania ďalej vyplýva, že u vodiča L. B. bol zistený (v rámci toxikologického vyšetrenia krvi a moču) pozitívny výsledok na amfetamíny (cut-off 100mg/ml), extázu (cut-off 50ng/ml) a metamfetamín (cut-off 50ng/ml). Keďže vodič L. B. dňa XX.XX.XXXX zomrel, vyšetrovateľ PZ trestné stíhanie vedené pre prečin usmrtenia podľa § 149, ods. 1, ods. 2 písm. a), ods. 3 Trestného zákona podľa § 215 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku zastavil.

8. V konaní bolo ďalej nesporné (a vyplýva to aj z uznesenia vyšetrovateľa o zastavení trestného stíhania), že v čase dopravnej nehody sa vo vozidle viezli dvaja spolujazdci: na prednom mieste spolujazdca poškodená A. C. a na zadnom mieste poškodený O. E.. Obaja spolujazdci A. C. a O. E. utrpeli mnohopočetné zranenia, ktorým A. C. podľahla na mieste nehody a O. E. pri prevoze do NsP Bratislava-Kramáre. Uvedené vyplýva aj z listu o prehliadke mŕtveho a z úmrtného listu poškodeného.

9. Z relácie dopravnej polície o priebehu dopravnej nehody vyplýva, že poškodený O. E. v čase dopravnej nehody nebol pripútaný bezpečnostným pásom.

10. V konaní bolo takisto nesporné, že v čase dopravnej nehody malo motorové vozidlo zn. M. N., EČV: M., uzavreté povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla u žalovaného (číslo poistnej zmluvy: 660608127). Uvedené vyplýva aj z výpisu z registra poisťovateľov Slovenskej kancelárie poisťovateľov.

11. Z rodných listov žalobcov a poškodeného O. E. súd zistil, že žalobkyňa 1/ bola sestrou poškodeného (mali spoločnú matku), žalobkyňa 2/ bola sestrou poškodeného, žalobkyňa 3/ bola neterou poškodeného (dcérou žalobkyne 1/) a žalobca 4/ bol synovcom poškodeného (synom žalobkyne 1/).

12. V konaní bolo takisto nesporné, že poškodený O. E. zomrel bezdetný a slobodný. Poškodený O. E. býval v obci P. v rodinnom dome so svojím otcom a synovcom I. E. (žalobcom 4/). Žalobkyňa 1/ býva so svojou rodinou v G., žalobkyňa 2/ býva so svojou rodinou v M. a žalobkyňa 3/ býva so svojou rodinou v C..

13. Z písomnej výpovede žalobkyne 1/ súd zistil, že poškodený O. E. bol jej najmladší brat. Bývali spolu od detstva v spoločnej domácnosti. Mali spolu dobrý vzťah, pomáhali si. Aj po odsťahovaní sa do G. často chodila do domu v P., v ktorom býval poškodený spolu s jej dvomi deťmi (žalobcovia 3/ a 4/) a s jej otcom. Poškodený im vo všetkom pomáhal, mal ich veľmi rád a vnímal ich ako svojich súrodencov. Žalobkyňa 1/ si s poškodeným stále telefonovala, poškodený chodieval aj za ňou do Nemecka, stále sa navštevovali. Boli spolu stále, preto to pre ňu bol veľký šok, keď jej dcéra volala a povedala jej, čo sa stalo. Hneď sa zbalila a vycestovala s manželom domov. Poškodený jej veľmi chýba, rodinný dom v P. už nie je tým, čím býval.

14. Žalobkyňa 1/ v rámci svojej výpovede na pojednávaní konanom dňa 25.06.2024 uviedla, že boli traja súrodenci, pričom O. bol jej najmladší brat. Žili spolu od narodenia. Ona sa v roku 2005 odsťahovala do Nemecka, ale jej deti zostali bývať s jej rodičmi a s poškodeným v dome v Kútoch. Ona chodí na Slovensko každý mesiac, pomaly trávi viac času na Slovensku ako v Nemecku, je to približne pol na pol. Keď je na Slovensku, býva v dome v Kútoch, kde bývali jej rodičia s poškodeným a s jej deťmi. O. si rozumel s manželom aj s deťmi, pomáhal im, mali veľmi dobrý vzťah. Veľmi im chýba. Aj s deťmi jazdil za nimi do Nemecka. O. bol slušný človek, nebol nikdy trestaný, bol vždy usmiaty a vždy pomáhal.
Na otázky svojho právneho zástupcu žalobkyňa 1/ uviedla, že po smrti O. to bolo zlé, boli z toho hotoví. Otec to nevydržal, zomrel pol roka po ňom. Jej syn teraz býva v tom dome sám. M. O. sa odrazila na jej zdravotnom stave, bola v depresii, brala lieky na ukľudnenie. U lekára ale nebola. Stále to ťažko prežíva, keď niekto O. spomenie. V prežívaní sviatkov (Vianoce, Veľká Noc) je veľký rozdiel, už to nie je také veselé, ako predtým. O. im pomáhal pri prácach okolo domu, robil stavebné, murárske a kopačské práce, takže im vedel aj takto pomôcť. Napr. im pomohol osadiť kachličky na chate v Nemecku. Takisto s otcom vymenili okná na dome v Kútoch, vymenili elektriku a zaviedli plyn do domu. Pomáhal im aj finančne, najmä deťom. Bol krstným otcom jej vnuka R. F.. Ten bol z toho úplne hotový. Keď je na Slovensku, chodieva často zapáliť sviečky na cintorín. Doma majú vystavenú fotografiu brata O. aj s rodičmi.

Na otázky zamestnankyne žalovaného žalobkyňa 1/ uviedla, že O. v čase svojej smrti robil príležitostné murárske práce s kamarátmi. Stálu prácu nemal. Predtým robil vo fabrike v Malackách. Ona v Nemecku dlhodobo nepracuje, je doma, pracuje jej manžel.

15. Z písomnej výpovede žalobkyne 2/ súd zistil, že poškodený O. E. bol jej jediným bratom. Žili spolu od narodenia v spoločnej domácnosti. Mali spolu veľmi dobrý vzťah, pomáhali si a rozumeli si. Poškodený mal dobrý vzťah aj s jej mužom, stále chodievala domov a poškodený chodieval ku nim na návštevy. Dom v Kútoch je teraz bez neho prázdny. Jej syn J. ho mal veľmi rád, poškodený mu stále niečo kupoval (oblečenie, hračky, sladkosti), telefonoval s ním cez messenger a posielal mu peniaze. Cez Vianoce boli ako rodina vždy spolu. Veľmi im chýba. Bol to pre ňu veľký šok, keď sa dopočula, že prišla o jediného brata.

16. Žalobkyňa 2/ v rámci svojej výpovede na pojednávaní konanom dňa 25.06.2024 uviedla, že zomretý O. E. bol jej brat, ona bola druhá a on bol najmladší. Bývali najprv spolu v byte v Holíči, potom rodičia kúpili dom v Kútoch. Bývali všetci spolu aj so žalobcami 3/ a 4/. Ona ich vnímala ako súrodencov, mala deväť rokov, keď sa I. narodil. O. v pätnástich rokoch začal pracovať v Prahe, s otcom tam chodili na týždňovky. Otec mal živnosť a O. mu pomáhal. To trvalo až dovtedy, kým otec neodišiel do dôchodku, teda nejakých 10, 15 rokov. Potom už O. robil príležitostne na Slovensku. Ona v Kútoch bývala až do roku 2004, potom začala žiť so svojím mužom v Slovinsku. Pendlovala každý mesiac, dva týždne bola tu a týždeň tam. Viac času trávila tu. Takto to bolo až do narodenia jej syna v roku 2013. Keď mal jej syn mesiac, matke zistili rakovinu, tak prišla na dva mesiace domov. So sestrou sa takto striedali, trvalo to asi rok a pol, kým matka nezomrela. Potom na Slovensko jazdila o víkendoch, zhruba každý druhý týždeň, resp. sem jazdili na prázdniny. S O. mali veľmi dobrý vzťah, veľmi jej pomáhal, aj so svadbou, aj keď sa dozvedel, že otehotnela, začal jej kupovať veci a pomáhať. Jazdil za ňou aj do Slovinska, keď sa v roku 2018 dozvedel, že je v nemocnici, tak hneď prišiel. Veľmi im pomáhal. V dome zostali bývať iba jej otec so synovcom. Otec ale po polroku zomrel.
Na otázky svojho právneho zástupcu žalobkyňa 2/ uviedla, že po smrti O. to bolo veľmi zlé, zhoršil sa jej stav, keď jej to sestra zavolala. Pol roka na to zomrel aj jej otec, nevydržal to psychicky, bol na tom veľmi zle, prestal jesť. O. im pomáhal, aj finančne, posielal jej synovi balíky alebo keď prišiel osobne. Nemal deti ani ženu, tak im pomáhal. V prežívaní sviatkov (Veľká Noc, Vianoce) je rozdiel, už to nie je ono, dom je prázdny. Keď je na Slovensku, chodieva na cintorín, je to zhruba raz za mesiac. Doma v kuchyni aj v obývačke má fotky poškodeného s anjelikom. Keď je výročie jeho úmrtia alebo keď má narodeniny, zapaľuje mu sviečky.

17. Z písomnej výpovede žalobkyne 3/ súd zistil, že je neterou poškodeného O. E.. Žili spolu v spoločnej domácnosti, mali spolu veľmi dobrý vzťah, bol jej ako jej brat. Veľmi si pomáhali a rozumeli si ako brat so sestrou. Chodili spolu von, stále jej niečo kupoval alebo jej dával peniaze. Keď si našla muža, presťahovala sa do Holíča, poškodený si veľmi dobre rozumel aj s jej mužom, stále spolu telefonovali, ona skoro každý deň chodievala do domu v Kútoch. S mužom má troch synov a poškodený ich mal veľmi rád, vždy mal niečo pre nich nakúpené (sladkosti, hračky, oblečenie), dával im aj peniaze, na narodeniny k nim vždy prišiel s plnými taškami darčekov. Jednému zo synov bol krstným otcom. Deti na víkend zostávali s ním v Kútoch, poškodený im na dvore spravil pieskovisko, bazén, v lete tam opekali. Každé Vianoce strávili spolu. Je to pre nich veľmi ťažké, dom v Kútoch je bez neho prázdny, chýba jej a je to veľká bolesť.

18. Žalobkyňa 3/ v rámci svojej výpovede na pojednávaní konanom dňa 22.10.2024 uviedla, že poškodeného volala menom O.. Od mala spolu žili v spoločnej domácnosti, najprv v byte v Holíči a potom v dome v Kútoch. Už asi päť rokov býva v C. so svojou rodinou. Každý týždeň však chodila do domu v Kútoch, robila tam všetky domáce práce. O. bol pre ňu ako starší brat, krstil aj jej syna. Veľmi si rozumeli, všetko spolu riešili, každý deň boli v telefonickom kontakte. On nemal vodičák, tak mu vždy pomáhala. Keď jej to brat zavolal, utekala hneď na miesto nehody, policajti ju však nechceli pustiť. Volala do nemocnice, tam jej povedali, že O. pri prevoze zomrel. Musela to oznámiť dedovi, bolo to veľmi ťažké, musela všetko vybavovať, keďže sestry poškodeného žijú v zahraničí. Je to stále ťažké, nechce sa jej veriť, že sú to už štyri roky. Chodia za ním stále na cmiter, pred smrťou nakúpil deťom darčeky, mal s nimi veľmi dobrý vzťah. Stále ich navštevoval, deťom kupoval veci, chodili spolu aj na koncerty.
Na otázky svojho právneho zástupcu žalobkyňa 3/ uviedla, že po smrti poškodeného to bolo veľmi ťažké. Malý sa na neho stále pýtal, že kedy príde. Dom v Kútoch je bez neho prázdny. On bol hlavou v tom dome, keď tam nebola babka, potom to išlo dolu vodou. Brat tam býva sám, ona sa o neho stará. Brat

nemá vodičák, aj sem ho musela doviezť. Na cintorín chodieva každý druhý týždeň aspoň na chvíľu. Na najvýznamnejšie sviatky sa vždy celá rodina stretli v dome v Kútoch. Po jeho smrti to boli najhoršie Vianoce v ich živote. Tá dopravná nehoda sa stala 26. novembra. O. ešte stihol kúpiť darčeky deťom. Stále sa v tom dome ako rodina stretávajú, chcú ten dom udržať, je to spomienka na ich príbuzných. Aj teraz na dušičky príde aj jej mama, určite by tam brata nenechali samého na Vianoce alebo Veľkú noc. Na otázky zamestnankyne žalovaného žalobkyňa 3/ uviedla, že dom zdedili sestry poškodeného. Dedkovo prianie bolo, aby dom zdedili vnukovia. Chcú to v budúcnosti vyriešiť. Vychovávali ju babka a dedko, vyrastala s nimi v spoločnej domácnosti, starali sa o ňu. Svojho otca nepozná. Keď jej mama odišla do zahraničia, bola ešte na základnej škole. Vodiča poznala z videnia, tiež bývali v Holíči, boli to susedia z vedľajšej bytovky. V živote ho u nich nevidela, že by bol u nich doma. Za O. chodili kamaráti, ale jeho nevidela. Ak by O. vedel, že vodič je pod vplyvom, tak by si k nemu nikdy nesadol, pretože on sa vždy bál. Preto ani nemal vodičák. Vždy jej hovoril, aby išla pomalšie. Nezachytila, že by o vodičovi kolovala nejaká povesť.

19. Z písomnej výpovede žalobcu 4/ súd zistil, že je synovcom poškodeného O. E.. Žili spolu v spoločnej domácnosti od narodenia. Poškodený pre neho nebol strýko, ale bol mu ako jeho brat. Vo všetkom si pomáhali a veľmi si rozumeli. Vždy mu kúpil oblečenie alebo mu dal peniaze. Keď išiel na zábavu, bral ho vždy so sebou. Keď sa jeho matka odsťahovala do Nemecka, on s ňou nechcel ísť, pretože bol zvyknutý na to, že býva s poškodeným a s dedkom a babkou. Babka zomrela, takže v dome bývali len s poškodeným a dedkom. Stále ich navštevovala jeho sestra, jeho matka a teta zo Slovinska. Veľmi mu chýba, je to pre neho ťažké. Vždy si spolu púšťali nové filmy, a teraz ich už nemá s kým pozerať. Keď sa to dozvedel, bol to pre neho šok. Zostal v dome bývať sám s dedkom.

20. Žalobca 4/ v rámci svojej výpovede na pojednávaní konanom dňa 22.10.2024 uviedol, že poškodený O. E. bol jeho strýko, ale bral ho ako svojho otca, ktorého nemal. Jeho mama sa s jeho otcom rozviedla, on ho vôbec nepozná. O. ho všade bral, do roboty alebo von. Teraz je to o ničom, nikto ho nikam neberie, je to tam také prázdne v tom dome, keď v ňom žije sám. Dopravnú nehodu prežíval veľmi zle, prišiel mu to povedať kamarát, že má zavolať O., lebo že videl nehodu a auto v ktorom mal sedieť. On mu volal, ale O. ho nedvíhal. Potom videli ísť žltú sanitku, tak vedeli, že je to zlé.
Na otázky svojho právneho zástupcu žalobca 4/ uviedol, že s poškodeným žili v spoločnej domácnosti. Poškodený mu pomáhal vo všetkom. Brával ho do roboty, pomáhal mu aj finančne, kupoval mu veci, napr. značkové oblečenie, staral sa aj o dom. Po jeho smrti sa všetko zmenilo. O dom sa musí starať prakticky sám, musel sa aj naučiť variť. Rodina mu pomáha, navštevujú sa, či už mama alebo aj teta zo Slovinska. Mama platí účty za energie, on by to nemal z čoho platiť. Sviatky trávili vždy ako rodina spolu. Prvé Vianoce po jeho smrti ani nemali, to smútili až do Silvestra. Teraz to už nie je ono, keď O. nie je v dome. Bývali stále spolu, starký, O. a on. Na cintorín na hrob O. chodí každý piatok.
Na otázky zamestnankyne žalovaného žalobca 4/ uviedol, že jeho strýko najprv mal stále zamestnanie, ale v čase smrti už nie. Chodieval robiť po stavbách. Vodiča poznal aj osobne. Bol aký bol, ale každý zodpovedá za seba. Bol vtedy pod vplyvom, ale kto to mohol vedieť. Keby to O. vedel, určite by si k nemu nesadol do auta. O. sa s ním stretával, zašli občas na pivo, ale za kamaráta ho nepovažoval. Keď od nich odchádzali, tak šoférovala spolujazdkyňa A. C., ona mala papiere, Ľubo papiere nemal. Vedeli, že papiere nemal, O. by si k nemu nesadol.

21. V rámci právneho posúdenia veci vychádzal súd z nasledovných ustanovení právnych predpisov:

22. Podľa § 2 písm. g) zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v znení účinnom do 31.07.2024 (ďalej len "zákon č. 381/2001 Z. z.") na účely tohto zákona sa rozumie poškodeným ten, kto utrpel prevádzkou motorového vozidla škodu a má nárok na náhradu škody podľa tohto zákona.

23. Podľa § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu: a) škody na zdraví a nákladov pri usmrtení, b) škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou veci, c) účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písmen a), b) a d), ak poisťovateľ nesplnil povinnosti uvedené v § 11 ods. 6 písm. a) alebo písm. b) alebo poisťovateľ neoprávnene odmietol poskytnúť poistné plnenie, alebo neoprávnene krátil poskytnuté poistné plnenie, d) ušlého zisku.

24. Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

25. Podľa § 11 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len "Občiansky zákonník") fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

26. Podľa § 13 ods. 1, 2 a 3 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

27. Podľa § 115 Občianskeho zákonníka domácnosť tvoria fyzické osoby, ktoré spolu trvale žijú a spoločne uhradzujú náklady na svoje potreby.

28. Podľa § 116 Občianskeho zákonníka blízkou osobou je príbuzný v priamom rade, súrodenec a manžel; iné osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom sa pokladajú za osoby sebe navzájom blízke, ak by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu.

29. Podľa § 415 Občianskeho zákonníka každý je povinný počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví, na majetku, na prírode a životnom prostredí.

30. Podľa § 441 Občianskeho zákonníka, ak bola škoda spôsobená aj zavinením poškodeného, znáša škodu pomerne; ak bola škoda spôsobená výlučne jeho zavinením, znáša ju sám.

31. Aplikáciou citovaných ustanovení právnych predpisov na zistený skutkový stav dospel súd k záveru, že žalobou uplatnený nárok žalobcov voči žalovanému na poskytnutie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je čiastočne dôvodný. Žalobcovia sa podanou žalobou domáhali ochrany svojich osobnostných práv, a síce ochrany ich práva na súkromie (práva na súkromný a rodinný život) pred neoprávneným zásahom, ktorým došlo k usmrteniu ich rodinného príslušníka (brata a strýka) O. E.. Žalobcovia sa konkrétne domáhali poskytnutia primeranej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka (žalobkyne 1/ a 2/ vo výške 8.000,- eur a žalobcovia 3/ a 4/ vo výške 6.000,- eur).

32. V zmysle ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu je pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. potrebné pod pojmom škoda rozumieť aj nemajetkovú ujmu spočívajúcu v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. Účelom poistenia za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou. Usmrtenie pri dopravnej nehode je najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Pokiaľ usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu, ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. V spore o náhradu takejto nemajetkovej ujmy je poisťovňa škodcu pasívne vecne legitimovaná (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 31.07.2017 sp. zn. 6 MCdo 1/2016, zverejnený v zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 61/2018).

33. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy zásahom do súkromného a rodinného života (§ 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka) vzniknutej usmrtením blízkej osoby pri dopravnej nehode motorovým vozidlom je nárokom hradeným z povinného zmluvného poistenia podľa zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Premlčacia doba na jeho uplatnenie začína plynúť rok po poistnej udalosti v súlade s § 104 Občianskeho zákonníka (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 31.03.2022 sp. zn. 7 Cdo 252/2021, zverejnené v zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 3/2022).

34. Do práva na ochranu osobnosti patrí aj právo na ochranu súkromia. Súčasťou tohto práva je aj právo na rodinný život, t. j. právo na spolužitie s inými osobami, najmä s členmi rodiny. Európsky súd pre ľudské práva v rozsudku z 21. júna 1988 vo veci Berrhab proti Holandsku skonštatoval: "Z pojmu rodina, na ktorom je založený článok 8, vyplýva, že dieťa narodené z takéhoto zväzku je ipso iure súčasťou tohto vzťahu. Z tohto dôvodu existuje od momentu narodenia dieťaťa a už vzhľadom na samotnú existenciu tejto skutočnosti medzi dieťaťom a jeho rodičmi zväzok rovnajúci sa "rodinnému životu", dokonca aj vtedy, keď už rodičia neskôr spolu nežijú." Podstatou rodinného života je oprávnenie fyzickej osoby utvárať, udržiavať a rozvíjať vzťahy medzi členmi rodiny založené na silných citových väzbách. K neoprávnenému zásahu do tohto nemajetkového práva môže dôjsť nielen zásahmi do rodinného života jednotlivca, ale aj privodením nenapraviteľnej ujmy niektorému z členov jeho rodiny. Za zásah do súkromia preto možno považovať aj spôsobenie smrti niektorej z blízkych osôb (§ 116 Občianskeho zákonníka). Ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Takýmto protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplno napĺňať jeho citové potreby, t. j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru osobnosti, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) ujma. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločenstva (vzťahu) s blízkou osobou. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Primerané zadosťučinenie pritom môže mať aj podobu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. V takomto prípade je daná aktívna vecná legitimácia tomu subjektu, ktorému svedčí existencia kvalifikovaného vzťahu s nebohým, lebo právo na súkromie je jedným zo základných osobnostných práv fyzickej osoby tak, ako to má na mysli ustanovenie § 11 Občianskeho zákonníka (pozri Fekete, I.: Občiansky zákonník. 1. zväzok (Všeobecná časť). Veľký komentár. 3. aktualizované a rozšírené vydanie. Bratislava: Eurokódex 2017. s. 209, ako aj uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 17.02.2011 sp. zn. 5 Cdo 265/2009).

35. Ochrana osobnosti prináleží každej fyzickej osobe ako subjektu práva. Občiansky zákonník v ustanovení § 13 neposkytuje ochranu osobnosti fyzickej osoby proti akémukoľvek zásahu, ale len proti takému zásahu, ktorý je neoprávnený. Neoprávnený zásah musí byť objektívne spôsobilý privodiť ujmu na osobnosti fyzickej osoby. Za neoprávnený nemožno považovať zásah do osobnostnej sféry, ak ide o okolnosti vylučujúce protiprávnosť konania (napr. výkon práva, plnenie povinnosti, svojpomoc, nutná obrana či krajná núdza). Privolenie fyzickej osoby na zásah takisto vylučuje protiprávnosť zásahu, ale len vtedy, ak ide o osobnostné právo, ktorým možno disponovať. Osobitnými prípadmi dovolených zásahov sú zákonné licencie podľa § 12 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka. Občianskoprávna ochrana osobnosti (na rozdiel od administratívnoprávnej a trestnoprávnej ochrany) je založená na objektívnom zodpovednostnom princípe. Z toho vyplýva, že na vznik zodpovednosti sa nevyžaduje subjektívny predpoklad v podobe zavinenia toho, kto neoprávnený zásah do osobnostného práva vykonal (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 23.02.2011 sp. zn. 5 M Cdo 7/2010).

36. Zákon nepodáva výpočet konkrétnych foriem relevantných zásahov, stanovuje ale znaky správania zasahujúceho do osobnosti: objektívna spôsobilosť zásahu negatívne dopadnúť na osobnosť fyzickej osoby, neoprávnenosť zásahu a príčinná súvislosť medzi určitým správaním a porušením alebo ohrozením osobnostných práv. Ak sú v konkrétnom prípade tieto znaky dané, má fyzická osoba právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie (rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 28.06.2011 sp. zn. 2 Cdo 79/2011).

37. Satisfakčná žaloba je prostriedok ochrany osobnostných práv, ktorého cieľom je dosiahnutie primeraného zadosťučinenia, resp. satisfakcie pre fyzickú osobu, ktorej osobnostné právo bolo porušené, a to so zreteľom na to, že zásah obyčajne nemožno odčiniť obnovením pôvodného stavu. Základným predpokladom pre priznanie primeraného zadosťučinenia je skutočnosť, že došlo k zásahu, ktorý je objektívne spôsobilý privodiť dotknutej osobe ujmu na jej osobnostných právach. Pre priznanie primeraného zadosťučinenia sa teda nevyžaduje existencia následkov zásahu a postačuje už len samotná spôsobilosť privodiť ujmu na osobnostných právach (rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 31.01.2011 sp. zn. 1 Cdo 113/2009).

38. Základným predpokladom vzniku zodpovednosti za zásah do osobnostných práv fyzickej osoby, resp. podmienkou vzniku práva na náhradu nemajetkovej ujmy je teda existencia neoprávneného zásahu, ktorý je objektívne spôsobilý zasiahnuť do osobnosti fyzickej osoby. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít pritom usmrtenie blízkej osoby pri dopravnej nehode spravidla predstavuje neoprávnený zásah do osobnostnej sféry jeho blízkych osôb (najmä rodinných príslušníkov) v zmysle § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, a to do ich práva na súkromie a do práva na rodinný a súkromný život.

39. Okrem existencie neoprávneného (protiprávneho) zásahu zákon vyžaduje pre vznik zodpovednosti za zásah do osobnostných práv aj objektívnu spôsobilosť zásahu negatívne dopadnúť na osobnosť fyzickej osoby a príčinnú súvislosť medzi neoprávneným zásahom a porušením alebo ohrozením osobnostných práv. Pre vznik práva na poskytnutie primeraného zadosťučinenia v zmysle § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka pritom postačuje aj len ohrozenie osobnostných práv. V prejednávanom prípade pritom bolo vykonaným dokazovaním nepochybne preukázané, že úmrtie brata žalobkýň 1/ a 2/ a súčasne strýka žalobcov 3/ a 4/ malo výrazný negatívny dopad na ich súkromie a na ich právo na súkromný a rodinný život (pozri ďalej). Konajúci súd preto konštatuje, že v prejednávanom prípade boli naplnené všetky predpoklady zodpovednosti škodcu (vodiča ako vinníka dopravnej nehody) za neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobcov ako pozostalých príbuzných po poškodenom O. E. (ako obeti dopravnej nehody). Táto forma občianskoprávnej zodpovednosti má objektívny charakter, súd preto ani nemusel skúmať zavinenie na strane škodcu. Žalobcovia pritom boli oprávnení v súlade s § 15 ods. 1 v spojení s § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. uplatniť svoj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch priamo proti žalovanému ako poisťovateľovi škodcu (pôvodcu zásahu).

40. Keďže upustenie od neoprávneného zásahu do osobnostných práv ani odstránenie následkov tohto zásahu v prejednávanom prípade z povahy veci neprichádzalo do úvahy, žalobcovia sa podanou žalobou mohli domáhať iba poskytnutia primeraného zadosťučinenia. Poskytnutie primeraného zadosťučinenia môže mať rôzne podoby (napr. ospravedlnenie, zverejnenie rozsudku, skonštatovanie neoprávneného zásahu, poskytnutie peňažnej satisfakcie), pričom výber konkrétnej podoby je výlučne na poškodenom a tento je obmedzený len požiadavkou jeho primeranosti.

41. Žalobcovia sa podanou žalobou domáhali poskytnutia primeranej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Žalobkyne 1/ a 2/ sa domáhali poskytnutia peňažnej satisfakcie vo výške 8.000,- eur a žalobcovia 3/ a 4/ vo výške 6.000,- eur. V prejednávanom prípade došlo k neoprávnenému zásahu do súkromia žalobcov chráneného § 11 Občianskeho zákonníka, ktorého súčasťou je aj právo na rodinný život, pričom z objektívneho pohľadu je strata jedného z členov rodinného spoločenstva celkom neodčiniteľnou ujmou, ktorá stíha zostávajúcich členov, takže náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka je primeraným prostriedkom nápravy proti neoprávnenému zásahu (pozri rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 15.07.2005 sp. zn. 30 Cdo 2951/2004 a rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 04.06.2012 sp. zn. 6Co/111/2011).

42. V zmysle § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka sa má výška peňažnej náhrady určiť s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práv došlo. Súdna prax poskytla demonštratívny výpočet kritérií, ktoré je v týchto prípadoch potrebné zohľadniť na strane poškodeného a na strane škodcu (pozri nález Ústavného súdu ČR zo dňa 22.12.2015 sp. zn. I. ÚS 2844/14, rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 19.09.2018 sp. zn. 25 Cdo 894/2018 a rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 13.05.2021 sp. zn. 25 Cdo 1835/2020). Na strane pozostalých príbuzných je dôležité to, akú intenzitu mal ich vzťah s usmrteným, vek usmrteného a pozostalých, existenčná závislosť pozostalých na usmrtenom. Dôležitou skutočnosťou je tiež to, či bola poskytnutá iná forma satisfakcie (napr. ospravedlnenie vinníka alebo jeho potrestanie). Morálna satisfakcia sama o sebe však nie je dostačujúca. Je na mieste predpokladať, že rodinné vzťahy, ktoré sú mimoriadne blízke a kvalitné, sú dôvodom pre zvýšenie náhrady. Naopak, rodinné vzťahy, ktoré majú slabšie ako obvyklé väzby, sú dôvodom pre úvahy o nižšej náhrade. Okrem toho je možné zohľadniť aj skutočnosť, či pozostalý bol svedkom udalosti (v tomto prípade dopravnej nehody), ako aj to, akým spôsobom sa o týchto udalostiach dozvedel. Na strane škodcu je dôležité to, aký postoj k udalosti zaujal, ako táto udalosť zasiahla do jeho duševnej sféry, aká bola forma a miera jeho zavinenia, ako aj aké sú jeho majetkové pomery (tie sa posudzujú preto, aby výška náhrady nebola spôsobilá privodiť ekonomickú likvidáciu škodcu).

43. Čo sa týka kritérií na strane pozostalých žalobcov, k tomu konajúci súd uvádza, že vykonaným dokazovaním (najmä výsluchom žalobcov) mal súd preukázané, že vzťahy v rodine žalobcov a poškodeného O. E. (brata, resp. strýka žalobcov) boli blízke a harmonické. Keďže poškodený O. E. nemal vlastnú rodinu (družku a deti), žalobcovia (a jeho v tom čase žijúci otec) boli jeho najbližšou rodinou, s ktorou vytváral rodinné spoločenstvo a s ktorou mal blízke rodinné a citové väzby. Poškodený trávil so žalobcami svoj čas, mal s nimi spoločné aktivity, poškodený a žalobcovia si navzájom pomáhali a podporovali sa. Náhlym úmrtím blízkej osoby sa tieto citové väzby navždy prerušili bez možnosti ich nápravy alebo náhrady. Z výsluchu žalobcov vyplýva, že náhla strata ich brata a strýka bola pre nich traumatickým zážitkom, z ktorého sa dlho spamätávali a s ktorým sa doposiaľ nevyrovnali. Blízke rodinné vzťahy mal konajúci súd preukázané aj zo žalobcami predložených fotografií z rodinných stretnutí (rodinné oslavy, Vianoce, krst syna žalobkyne 3/).
Z výpovede žalobkyne 1/ vyplýva, že poškodený O. E. bol jej najmladší brat. Bývali spolu od detstva v spoločnej domácnosti. Mali spolu dobrý vzťah, pomáhali si. Aj po presťahovaní sa zo spoločnej domácnosti do Nemecka bola s poškodeným v pravidelnom telefonickom kontakte a na Slovensko (do rodinného domu v Kútoch) chodila každý mesiac. Poškodený si rozumel s jej deťmi aj s jej mužom, pomáhal im. Bol to pre ňu veľký šok, keď jej dcéra volala a povedala jej, čo sa stalo. Smrť poškodeného sa odrazila na jej zdravotnom stave, bola v depresii, brala lieky na ukľudnenie. Poškodený jej veľmi chýba, rodinný dom v Kútoch už nie je tým, čím býval. Stále to ťažko prežíva, keď niekto poškodeného spomenie. V prežívaní sviatkov (Vianoce, Veľká Noc) je veľký rozdiel, už to nie je také veselé, ako predtým. O. im pomáhal pri prácach okolo domu, robil stavebné, murárske a kopačské práce, takže im vedel aj takto pomôcť. Pomáhal im aj finančne, najmä deťom, ale finančne závislí od neho neboli. Bol krstným otcom jej vnuka R. F..
Z výpovede žalobkyne 2/ vyplýva, že poškodený O. E. bol jej jediným bratom. Žili spolu od narodenia v spoločnej domácnosti. Mali spolu veľmi dobrý vzťah, pomáhali si a rozumeli si. Poškodený mal dobrý vzťah aj s jej mužom, stále chodievala domov a poškodený chodieval ku nim na návštevy. Na Slovensko jazdila o víkendoch, zhruba každý druhý týždeň, resp. sem jazdili na prázdniny. Jej syn J. ho mal veľmi rád, poškodený mu stále niečo kupoval (oblečenie, hračky, sladkosti), telefonoval s ním cez messenger a posielal mu peniaze. Finančne závislí na ňom ale neboli. Cez Vianoce boli ako rodina vždy spolu. Veľmi im chýba, dom v Kútoch je teraz bez neho prázdny. Bol to pre ňu veľký šok, keď sa dopočula, že prišla o jediného brata. Zhoršil sa jej zdravotný stav, keď jej to sestra zavolala.
Z výpovede žalobkyne 3/ vyplýva, že je neterou poškodeného O. E.. Žili spolu od narodenia v spoločnej domácnosti, mali spolu veľmi dobrý vzťah, bol jej ako jej brat. Veľmi si pomáhali a rozumeli si ako brat so sestrou. Chodili spolu von, stále jej niečo kupoval alebo jej dával peniaze. Veľmi si rozumeli, všetko spolu riešili, každý deň boli v telefonickom kontakte. On nemal vodičák, tak mu vždy pomáhala. Keď si našla muža, presťahovala sa do Holíča, poškodený si veľmi dobre rozumel aj s jej mužom, stále spolu telefonovali, ona skoro každý deň chodievala do domu v Kútoch, robila tam všetky domáce práce. S mužom má troch synov a poškodený ich mal veľmi rád, vždy mal niečo pre nich nakúpené (sladkosti, hračky, oblečenie), dával im aj peniaze, na narodeniny k nim vždy prišiel s plnými taškami darčekov. Jednému zo synov bol krstným otcom. Deti na víkend zostávali s ním v Kútoch, poškodený im na dvore spravil pieskovisko, bazén, v lete tam opekali. Každé Vianoce strávili spolu. Keď jej to brat zavolal, utekala hneď na miesto nehody, policajti ju však nechceli pustiť. Volala do nemocnice, tam jej povedali, že poškodený pri prevoze zomrel. Musela to oznámiť dedovi, bolo to veľmi ťažké, musela všetko vybavovať, keďže sestry poškodeného žijú v zahraničí. Je to pre nich veľmi ťažké, chýba jej a je to veľká bolesť. Jej malý syn sa na neho stále pýtal, že kedy príde. Dom v Kútoch je bez neho prázdny. On bol hlavou v tom dome, keď tam nebola babka, potom to išlo dolu vodou. Brat tam býva sám, ona sa o neho stará.
Z výpovede žalobcu 4/ vyplýva, že je synovcom poškodeného O. E.. Žili spolu v spoločnej domácnosti od narodenia. Poškodený pre neho nebol strýko, ale bol mu ako jeho brat. Vo všetkom si pomáhali a veľmi si rozumeli. Poškodený mu vždy kúpil oblečenie alebo mu dal peniaze, staral sa aj o dom. Poškodený ho všade bral, do roboty alebo von. Po jeho smrti sa všetko zmenilo. O dom sa musí starať prakticky sám, musel sa aj naučiť variť. Teraz je to o ničom, nikto ho nikam neberie, v dome je to také prázdne, keď v ňom žije sám. Keď sa jeho matka odsťahovala do Nemecka, on s ňou nechcel ísť, pretože bol zvyknutý na to, že býva s poškodeným a s dedkom a babkou. Babka zomrela, takže v dome bývali len s poškodeným a dedkom. Stále ich navštevovala jeho sestra, jeho matka a teta zo Slovinska. Veľmi mu chýba, je to pre neho ťažké. Vždy si spolu púšťali nové filmy, a teraz ich už nemá s kým pozerať. Keď sa to dozvedel, bol to pre neho šok, prežíval to veľmi zle.
Medzi žalobcami a poškodeným O. E. tak existovala úzka citová väzba, ktorá bola úmrtím tejto ich blízkej osoby nenávratne zničená. Tragická smrť príbuzného žalobcov výrazne zasiahla, a teda zhoršila

aj kvalitu ich života. Žalobcovia spolu s poškodeným tvorili fungujúce rodinné spoločenstvo, ktoré bolo neoprávneným zásahom (usmrtením poškodeného) poškodené. Aj keď v konaní nebolo preukázané, že by žalobcovia boli od poškodeného existenčne (finančne) závislí, poškodený im pomáhal nielen finančne, ale aj rôznymi inými prácami (napr. stavebné práce). Žalobcom nebola doposiaľ poskytnutá žiadna iná satisfakcia (morálna ani peňažná), keďže vinník dopravnej nehody (vodič L. B.) krátko na to zomrel.

44. Vo vzťahu ku kritériám na strane škodcu (pôvodcu zásahu) konajúci súd uvádza, že vinník dopravnej nehody (vodič L. B.) zomrel krátko po nehode, v dôsledku čoho došlo aj k zastaveniu jeho trestného stíhania. Z uvedeného dôvodu nie je možné skúmať postoj pôvodcu zásahu či dopad do jeho duševnej sféry. Čo sa týka formy a miery zavinenia, v prejednávanom prípade išlo podľa názoru konajúceho súdu o hrubú nedbanlivosť, keďže vodič L. B. šoféroval pod vplyvom návykových látok a navyše bez toho, aby disponoval vodičským oprávnením. Z uznesenia o zastavení trestného stíhania pritom vyplýva, že L. B. porušil viacero svojich povinností vodiča (neprispôsobil rýchlosť jazdy stavu a povahe vozovky, situácii na ceste a svojim schopnostiam a iným okolnostiam, ktoré mohol predvídať, nejazdil s vozidlom pri pravom okraji jazdného pruhu). Napokon, čo sa týka majetkových pomerov žalovaného (voči ktorému si žalobcovia uplatnili svoje nároky), tieto nebudú nijako ohrozené, keďže podstatou podnikania žalovaného je poskytovanie poistného plnenia v prípade škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla, pričom minimálny limit poistného plnenia pri škode na zdraví bol v čase dopravnej nehody vo výške 5.240.000,- eur.

45. Zohľadňujúc všetky vyššie uvedené kritériá na strane žalobcov, ako aj na strane pôvodcu zásahu (resp. žalovaného) dospel konajúci súd k záveru, že konkrétnym okolnostiam prejednávaného prípadu by bola primeraná peňažná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 6.000,- eur pre žalobkyne 1/ a 2/ a vo výške 3.000,- eur pre žalobcov 3/ a 4/.
Pri výške peňažnej satisfakcie pre žalobkyne 1/ a 2/ súd zohľadnil, že išlo o plnoleté sestry poškodeného O. E., ktoré s ním nežili v spoločnej domácnosti a ktoré od neho neboli finančne závislé. Z vykonaného dokazovania však vyplýva, že mali blízky súrodenecký vzťah, pravidelne sa navštevovali, resp. boli spolu v telefonickom kontakte, navzájom si pomáhali a podporovali sa. Smrť poškodeného výrazne zasiahla do ich životov, prechodne im zhoršila ich zdravotný stav, a teda im spôsobila duševné útrapy. Smrťou poškodeného došlo k nezvratnému a násilnému ukončeniu ich rodinných a citových väzieb s poškodeným. Zohľadňujúc rozhodovaciu činnosť súdov v obdobných prípadoch (aj po zohľadnené prípadnej inflácie) tak konajúci súd dospel k záveru, že primeraná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch je vo výške 6.000,- eur. Súd v tejto súvislosti príkladmo poukazuje na rozsudok Krajského súdu v Nitre zo dňa 21.06.2018 sp. zn. 7Co/286/2017 (súd priznal pozostalej plnoletej sestre po obeti dopravnej nehody nežijúcej v spoločnej domácnosti sumu 10.000,- eur), rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 21.09.2017 sp. zn. 9Co/462/2016 (súd priznal pozostalým plnoletým súrodencom po obeti dopravnej nehody nežijúcim v spoločnej domácnosti sumu 10.000,- eur každému), rozsudok Krajského súdu v Nitre zo dňa 30.11.2017 sp. zn. 9Co/8/2017 (súd priznal pozostalému plnoletému bratovi po obeti dopravnej nehody nežijúcemu v spoločnej domácnosti sumu 5.000,- eur) a rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 15.08.2018 sp. zn. 17Co/352/2017 (súd priznal pozostalému plnoletému bratovi po obeti dopravnej nehody nežijúcemu v spoločnej domácnosti sumu 4.120,- eur).
Pri výške peňažnej satisfakcie pre žalobcov 3/ a 4/ súd zohľadnil, že išlo o neter, resp. synovca poškodeného O. E., ktorí mali s poškodeným veľmi blízky až súrodenecký vzťah. Súd sa stotožňuje s procesnou obranou žalovaného, že v prípade vzdialenejších príbuzných, resp. iných blízkych osôb musí existovať mimoriadne silný vzťah medzi zomretým a pozostalým (porovnaj rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 25.02.2020 sp. zn. 16Co/207/2018). Z vykonaného dokazovania pritom vyplýva, že žalobkyňa 3/ väčšinu svojho života prežila v spoločnej domácnosti s poškodeným a aj v posledných rokoch, odkedy si založila vlastnú rodinu a presťahovala sa do Holíča, tak chodila do rodinného domu v Kútoch každý týždeň a starala sa o domácnosť poškodeného a žalobcu 4/. Žalobca 4/ žil s poškodeným v spoločnej domácnosti od svojho narodenia až do smrti poškodeného. Obaja mali mimoriadny vzťah s poškodeným a vzhľadom na nízky vekový rozdiel ho považovali skôr za svojho súrodenca ako za svojho strýka. Obaja boli v intenzívnom kontakte s poškodeným a mali s ním rozsiahle citové väzby v rámci spoločného súkromného a rodinného života. Konajúci súd preto považoval za spravodlivé a primerané priznanie peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 3.000,- eur.

46. Pri priznaní peňažnej satisfakcie žalobcom však súd musel zohľadniť spoluzavinenie poškodeného na vzniknutej ujme. Pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch súd prihliada nielen na

závažnosť vzniknutej ujmy, ale aj na okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práva na ochranu osobnosti. Týmito okolnosťami sú nielen okolnosti na strane samotného škodcu, ale súčasne sú to aj okolnosti na strane poškodeného, medzi ktoré patrí aj spoluzavinenie poškodeného (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 31.03.2022 sp. zn. 7 Cdo 252/2021, zverejnené v zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 3/2022).
Vykonaným dokazovaním bolo pritom preukázané, že poškodený ako spolujazdec na zadnom sedadle nebol pripútaný bezpečnostným pásom. Poškodený si navyše dobrovoľne sadol do vozidla, ktoré viedla osoba bez vodičského oprávnenia (vodič L. B.). Žalobca 4/ v rámci svojej výpovede pritom potvrdil, že poškodený mal o tejto skutočnosti vedomosť. Z uznesenia o zastavení trestného stíhania potom vyplýva, že vodič L. B. jazdil pod vplyvom omamných látok, keď bol u neho zistený (v rámci toxikologického vyšetrenia krvi a moču) pozitívny výsledok na amfetamíny (cut-off 100mg/ml), extázu (cut-off 50ng/ml) a metamfetamín (cut-off 50ng/ml). Aj keď je pravda, že v trestnom konaní nebolo v tomto smere vykonané znalecké dokazovanie (keďže vodič zomrel a trestné stíhanie bolo zastavené), zo samotného uznesenia o zastavení trestného stíhania vyplýva, že vodičské schopnosti L. B. museli byť znížené. Očitý svedok dopravnej nehody totiž vypovedal, že predmetné motorové vozidlo zn. M. N. išlo v obci veľmi vysokou rýchlosťou (až 100 km/h), pričom toto vozidlo následne prešlo bezdôvodne do protismeru (smerovalo na svedka, ktorý sa mu musel vyhnúť tiež do protismeru), zišlo z cesty a narazilo do stromu. Pri obhliadke miesta dopravnej nehody neboli zistené žiadne stopy brzdenia motorového vozidla, nebolo zistené ani poškodenie vozidla iným vozidlom, stopy poškodenia nasvedčovali čelnému nárazu vozidla do stromu. Zo znaleckého posudku č. 10/2021 znalca z odboru doprava cestná potom vyplýva, že nič nenasvedčovalo tomu, že by príčinou dopravnej nehody bola náhla technická závada vozidla. Všetky tieto skutočnosti vo svojej vzájomnej súvislosti nasvedčujú tomu, že vodičské schopnosti vodiča L. B. boli znížené.
Judikatúra zohľadňuje spoluzavinenie poškodeného v prípade, ak tento nepoužije bezpečnostný pás alebo ak si dobrovoľne sadne do vozidla, ktoré vedie osoba bez vodičského oprávnenia alebo osoba nachádzajúca sa v stave vylučujúcom vedenie motorového vozidla (pod vplyvom alkoholu či omamných látok). V prípade dopravnej nehody sú následky týkajúce sa poškodenia zdravia v prípade nepripútania sa bezpečnostnými pásmi vyššie, ako v prípade, ak by osoba bola bezpečnostnými pásmi pripútaná (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 30.09.2009 sp. zn. 25 Cdo 2451/2007, obdobne tiež rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 24.02.2011 sp. zn. 25 Cdo 91/2010 či rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 27.09.2022 sp. zn. 16Co/160/2020). V prejednávanom prípade je podľa názoru konajúceho súdu odôvodnené spoluzavinenie poškodeného v rozsahu 50 %, keďže poškodený preukázateľne nebol pripútaný bezpečnostným pásom a preukázateľne si sadol do vozidla k vodičovi, o ktorom vedel, že nemá vodičské oprávnenie. Navyše, vodič motorového vozidla bol pod vplyvom návykových látok, čo je zrejmé z uznesenia o zastavení trestného stíhania, pričom vodičské schopnosti tohto vodiča boli zjavne znížené (vzhľadom na okolnosti dopravnej nehody).

47. Po zohľadnení spoluzavinenia poškodeného preto rozhodol konajúci súd tak, že priznal žalobkyni 1/ a 2/ peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 3.000,- eur (t. j. 50 % zo sumy 6.000,- eur) a žalobcom 3/ a 4/ peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 1.500,- eur (t. j. 50 % zo sumy 3.000,- eur). Vo zvyšnej časti uplatnených nárokov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch súd žalobu ako nedôvodnú zamietol.

48. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd v zmysle § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku v spojení s § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku tak, že žalobcom priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Aj keď bola žaloba žalobcov v časti zamietnutá, súd vychádzal z toho, že žalobcovia boli v konaní v celom rozsahu procesne úspešní. Rozhodnutie súdu o výške priznanej peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy totiž záviselo výlučne od úvahy súdu. Zmyslom novej právnej úpravy Civilného sporového poriadku pritom nebola snaha zákonodarcu pri rozhodovaní o náhrade trov konania koncepčne sa odchýliť od pravidla pôvodne vyjadreného v § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku. Záver súdu absolútne vylučujúci osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od znaleckého posudku alebo úvahy súdu, nemožno akceptovať a takáto interpretácia § 255 Civilného sporového poriadku súdom nie je v súlade s ústavou. Nová práva úprava nevylučuje osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od znaleckého posudku alebo úvahy súdu, a to z hľadiska výsledku v zásade zhodne, ako podľa doterajšej úpravy (pozri nález Ústavného súdu SR zo dňa 04.02.2021 sp. zn. III. ÚS 475/2018, nález Ústavného súdu SR zo dňa 15.04.2020 sp. zn. II. ÚS 399/2019 a uznesenie Ústavného súdu SR zo dňa 08.02.2017 sp. zn.

I. ÚS 56/2017). Súd preto priznal žalobcom plnú náhradu trov konania. O výške náhrady trov konania rozhodne súd v súlade s § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Mestskom súde Bratislava IV.

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie.